

Toekomstvisie Reyerpark

Samenhang tussen ontwerp en beheer

**Toekomstvisie Reyerpark
Gemeente Ridderkerk
Afdeling Beheer en Uitvoering
Oktober 2012**

Inhoud

Pagina

1. Aanleiding	3
1.1 Startnotitie	3
1.2 Opbouw van het rapport	3
2. Inventarisatie Reyerpark	
2.1 Ontwikkeling van het park	3
2.2 De hoofdindeling	3
2.3 Recreatieve voorzieningen bij aanleg	3
2.4 Waterwinning	5
2.5 Veranderingen in de loop der tijd	5
2.6 Inrichting, beheer en onderhoud	5
3. Ontwikkelingen	
3.1 Ontwikkelingen - wensen	6
3.2 Vervallen ontwikkelingen	6
4. Sterke en Zwakke aspecten	6
- sterk	
- matig	
- zwak	
5. De toekomstvisie	
5.1 Algemeen	7
5.2 Het Reyerpark in zijn omgeving	7
5.3 De bereikbaarheid	7
5.4 Ontwikkelingen voor het park	
- herstel oude lijnen	9
- parkeerplaats bij sportvelden	9
- het verbindend pad	9
- auto te gast	9
- overige (voet)paden	9
- grote vijver centraal	9
- omzoming rondom grote vijver	9
- ReyerParc	9
- Parkeerplaats bij volkstuinten	11
- Beheer en onderhoud	11
6. Realisatie – financiering	
- beheeraanpassing	11
- voetpaden en bruggen	11
- speelvoorzieningen	11
- parkeerruimten	11
- ReyerParc	11
7. Betrokken partijen	12
Tekeningen:	
Tekening 1, indeling park	4
Tekening 2, ontwikkelingen	8
Tekening 3, beheer - onderhoud	10

1. Aanleiding

1.1. Startnotitie

In november 2010 is de startnotitie toekomstvisie Reyerpark opgesteld. In deze notitie staat dat wij een aantrekkelijk recreatiegebied met diverse functies voor uiteenlopende leeftijdsgroepen willen bereiken. Daarbij streven wij naar een hogere gebruiksdruk en een goede functionele samenhang met de Donckse Velden, fase 3 (Ridderkerk-west).

1.2. Opbouw van het rapport

Het rapport geeft allereerst een overzicht van de inrichting van het park met de daarin aangebrachte voorzieningen. Vervolgens staat het stil bij de wijzigingen die zich in de 35 jaar geschiedenis van het park hebben voorgedaan. Dit laatste slaat zowel op de inrichting van het park als het beheer. Hoofdstuk 3 gaat in op de ontwikkelingen – wensen en vermeldt de laatste wijzigingen. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de sterke en zwakke aspecten van het park. Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de toekomstvisie. Het betreft het park in zijn omgeving en de bereikbaarheid. Welke ontwikkelingen dragen bij aan het versterken van de samenhang en geven het park meer allure. Hoofdstuk 6 gaat in op de te behalen resultaten in tijd en geld. Hoofdstuk 7 benoemt de deelnemers van de diverse organisaties die over de toekomstvisie zijn benaderd.

2. Inventarisatie Reyerpark

2.1 De ontwikkeling van het Reyerpark

Het Reyerpark is in enkele fasen aangelegd.

1977-1978 Fase 1: het sportcomplex en omgeving incl. de ontsluiting naar de Kastanjelaan en de grote parkeerplaats. In die periode zijn ook de bronnen voor het leidingwater geboord.

1979-1981 Fase 2 en 3: het gebied tussen de grote parkeerplaats en het Recreatiecentrum Reyerbos en het gebied aan de zuidkant van de manege het Reyerbos (per 2012 ReyerParc geheten). In fase 2 is onder anderen de grote vijver aangelegd.

Nadat in 1981 de inrichting was voltooid is het volkstuincomplex aan de Hogeweg gemaakt.

Het Reyerpark voorzag in een stadspark met recreatieve voorzieningen voor de Ridderkerkse samenleving. De sportvoorzieningen waren nodig om bestaande verenigingen nieuwe accommodaties te bieden. De verenigingen moesten hun voorzieningen verlaten (verstedelijking) of hadden, vanwege ledengroei, onvoldoende toekomstperspectief.

2.2 De hoofdindeling van het park (zie tekening 1)

Bij de aanleg van het park is uitgegaan van een driedeling: sport - recreatie - natuur.

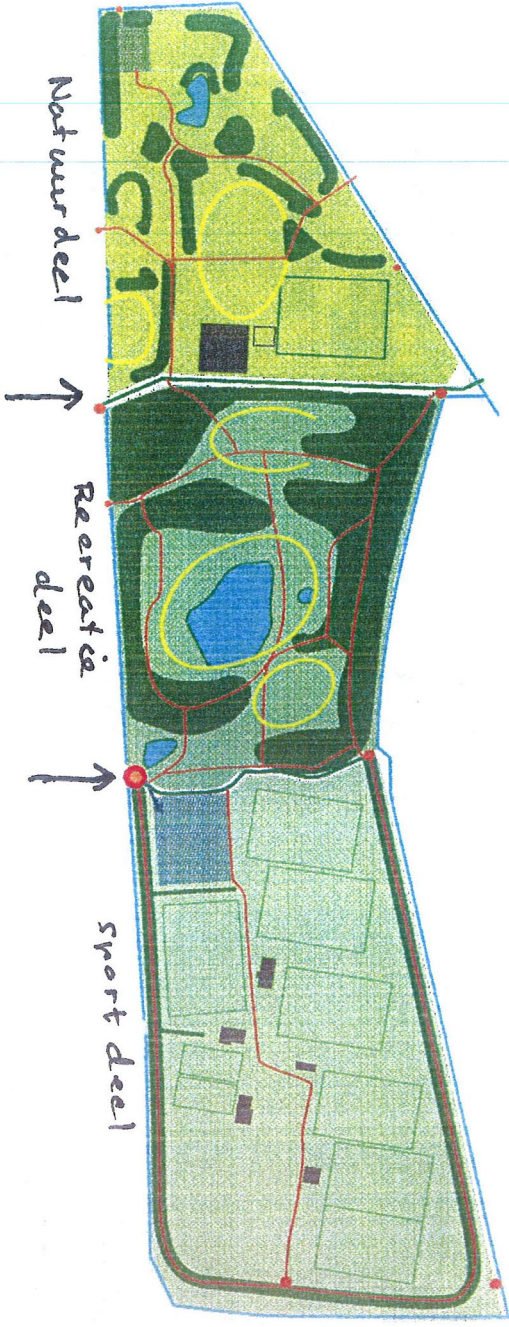
- ◆ Sportdeel: de sportvelden met grote parkeerplaats;
 - ◆ Recreatiedeel: het gebied tussen de parkeerplaats en het recreatiecentrum rond de grote vijver;
 - ◆ Natuurlijk deel: het gebied ten zuiden van het recreatiecentrum;
- Deze indeling is nog steeds herkenbaar en wordt ook door de, bij de toekomstvisie betrokken organisaties, gedeeld. Deze indeling vormt de basis voor de toekomstvisie.

2.3 Recreatieve voorzieningen bij aanleg

Het Reyerpark is met de volgende –recreatieve- voorzieningen ingericht:

- Twee parkeervoorzieningen bij sportdeel en het volkstuinencomplex
- Halfverharde wandelpaden en een verhard fietspad met een verbinding naar de wijken West en Bolnes
- Zitplekken en picknicktafels
- Lig- en speelweiden
- Een kano-/schaatsvijver
- Een trimparcours
- Een Ruiterspad
- Twee visplekken met vissteiger
- Speelplekken onder anderen waterspeelbrug en waterspeelplek
- Trapveldjes
- Manege (private partij)

Sehening 1

aanleg

2.4 Waterwinning

Ten behoeve van de waterwinning zijn, in het deel bij de sportvelden, vijf bronnen geslagen. Deze zijn in beheer bij Oasen. De bronnen zijn via het geasfalteerde fietspad in het park voor onderhoudswagens bereikbaar. Bij realisatie is ooit sprake geweest van uitbreiding. Navraag bij Oasen leert dat dit niet doorgaat. Oasen heeft wel behoefte aan een afscherming met hekwerken van de waterwinputten.

2.5 Veranderingen in de loop der tijd

In de loop van de jaren zijn voorzieningen vervallen of aangepast. Daarnaast zijn er nieuwe voorzieningen gemaakt.

Vervallen zijn:

- De functie van de grote vijver voor kanoën en schaatsen;
- Het trimparcours;
- De waterspeelplek en waterspeelbrug;
- Één van de twee vissteigers;

Aangepast zijn:

- Het halfverhard pad van de Eikendreef naar het NME-centrum is geasfalteerd.
- Speelplekken zijn aangepast en anders ingedeeld, inclusief een verbeterd trapveldje.

Nieuw tot stand gekomen voorzieningen:

- Parkeervoorziening aan de noordkant van het recreatiecentrum in een deel van het park (1990);
- Het Natuur- en Milieucentrum de Groene Draak gebouwd in 2004. Vanaf die tijd worden bij de Groene Draak hondencursussen gegeven;
- Een paddenpoel en vlonderpad door de vijver per 2004;
- Een bomenroute opgezet door de Natuurvereniging per 2004;
- Het Knaagdieren centrum gebouwd in 2009;
- Het sportaanbod van de manege is fasegewijs uitgebreid met tennis, biljart/snooker, fitness, squash, sauna en ballet. Sinds 2012 heeft het sportcentrum een nieuwe eigenaar en is de naam veranderd in ReyerParc. Diverse voorzieningen zijn kort na de overname opgeknapt.

2.6 Inrichting, beheer en onderhoud

Op het gebied van beheer is in de loop van de jaren het groenonderhoud veranderd.

- Bij de inrichting van het park zijn 150 verschillende bomensoorten ingeplant, waaronder bijzondere soorten. In totaal staan er ongeveer 1400 bomen;
- Sinds 1987 worden geen chemische bestrijdingsmiddelen meer toegepast;
- Uit kostenbesparing zijn in de jaren 1990-1992 vaste plantenborders en rozenperken omgevormd tot heesterbeplanting of gras;
- Deels is beplanting verwijderd en gras ingezaaid om meer doorzicht te creëren voor de sociale veiligheid;
- Er is meer aandacht gekomen voor natuurlijk beheer zoals hooigras, zoomstroken en natuurlijke oevers;
- Dunningen aan boombeplanting zijn uitgevoerd; populierenbosjes zijn daardoor deels verdwenen;
- Tijdens de boomfeestdag zijn in 1999 langs de sloot aan de noordkant met schooljeugd knotwilgen geplant.

3. Ontwikkelingen

3.1 Ontwikkelingen (wensen)

- Groene buffer / opvang fijnstof, vastleggen CO2 – geluidsreductie;
- Educatief parkdeel (themapark bijvoorbeeld op het gebied van groene energie – windmolen-);
- Natuurlijk –educatief- spelen, relatie met speelbos;
- 3 ha ruimte voor water in het agrarisch gebied naast het Reyerpark;
- Vanuit de wijken betere bereikbaarheid voor langzaam verkeer. Rotterdamseweg is lastig passeerbaar;
- Betere uitstraling en bereikbaarheid van het sportcentrum ReyerParc;

3.2 Vervallen ontwikkelingen

Aanleg van Donckse Velden 3

De provincie heeft de aanlegkosten voor realisatie van Donckse Velden 3 geschrapt. Dit betekent dat het gebied vooralsnog agrarisch blijft. Het overgrote deel (ongeveer 75%) van de gronden is in rijkshanden. Het rijk verpacht deze gronden aan agrariërs. De overige gronden zijn van de gemeente of particulieren. De gemeente verpacht haar gronden eveneens.

Tram-plus

In 2009 zijn de contouren voor de Tram-plus ingetekend. De route liep tussen de sportvelden en de Rotterdamseweg door. Deze ontwikkeling is op dit moment niet relevant.

4. Sterke- en Zwakke aspecten

In overleg met de betrokken organisaties is tot de onderstaande opsomming gekomen:

Sterk:

- Volgroeid tot half volgroeid park met een groot assortiment aan bomen;
- Diversiteit in flora en fauna;
- Schoon oppervlaktewater;
- Breed scala aan sportvoorzieningen;
- Mooie voorzieningen voor milieueducatie en opvang knaagdieren;
- Inzet vrijwilligers vanuit NME / Natuurvereniging;
- Groenbuffer tussen rijksweg en wijk;
- Groene voorziening voor de wijk West, veel hondenuitlaters;
- Wonen aan de rand van het park;
- Positieve impulsen van het ReyerParc;

Matig

- Verbinding / entrees met de wijken (West-Centrum-Bolnes-Slikkerveer);
- Beperkt recreatief gebruik;
- Versleten speeltoestellen;
- Vervuiling Knuppelbrug;
- Sociale veiligheid;
- Beperkte openstelling NME centrum;

Slecht

- Weinig bezoekers van de wijken m.u.v. de wijk West;
- Recreatievoorzieningen sluiten niet meer aan op de huidige wensen; het park is “sleets”;
- Verbindingen met de Ridderkerkse wijken;
- Verbindingen met de andere recreatiegebieden (Donckse Velden en Oosterpark);
- Weinig bezoek aan NME-centrum;
- Buiten de ruiterspaden komen van paarden;
- Hondenfaciliteiten, -poep;
- Bereikbaarheid ReyerParc voor langzaam- en gemotoriseerd verkeer;
- Parkeerplaats bij het ReyerParc;
- Veelsoortig onderhoud aan het groen wat tot een rommelig beeld leidt.

5. Ontwerp toekomstvisie

5.1. Algemeen

Aan de hand van de bestaande situatie, wensen en ontwikkelingen is extern advies ingewonnen hoe het park een betere uitstraling en aantrekkingskracht kan krijgen. Uitgangspunt daarbij is om de samenhang binnen het park te versterken. Tevens is gekeken naar het park in zijn omgeving en de ontsluiting van het ReyerParc. Hierbij is het idee van “stadspark” verlaten. Immers langs meer wijken van Ridderkerk liggen recreatiezones. Het Reyerpark dient daarin zijn eigen ‘gezicht’ te krijgen. Een park ingericht met specifieke voorzieningen die in andere parken niet voorkomen. Dit moet het park interessant maken om te bezoeken.

5.2. Het Reyerpark in zijn omgeving

Het Reyerpark valt binnen het door de landinrichtingscommissie IJsselmonde aangewezen landinrichtingsgebied Ridderkerk-West. De groene ruimte tussen Bolnes en Slikkerveer valt hier ook onder. In dit gebied liggen het landgoed Het Donckse Bos en de Donckse Velden (fase 1 –oostkant Bolnes-, fase 2a –westkant Slikkerveer- en fase 2b tussen Donckselaan en Bolnes oost). De provincie heeft eind 2011 de ontwikkeling van fase 3 –westkant Reyerpark- geschrapt. Hiermee vervalt de recreatieve samenhang tussen het Reyerpark en dit gebied. Fase 3 blijft voornamelijk agrarisch. De gronden zijn verpacht en voor het overgrote deel in handen van het rijk. De gemeente bezit enkele percelen. Verder liggen er nog 2 particuliere percelen. In het agrarisch gebied ligt voor het Waterschap Hollandse Delta een wateropgave van ongeveer 3 ha voortkomend uit het Nationaal Bestuursakkoord Water te realiseren voor 2017.

Rijkswaterstaat heeft als eigenaar van de gronden toegezegd dat ten zuiden van het volkstuincomplex Hogeweg en op de strook tussen Kruisweg en Rijksweg (zuidelijk deel) boomaanplant gaat komen. De aanplant start in de winter van 2012-2013. Hiermee ontstaat een extra groene buffer tussen de Rijksweg en het woongebied van Ridderkerk. Een belangrijke wens van de bewoners uit wijk West.

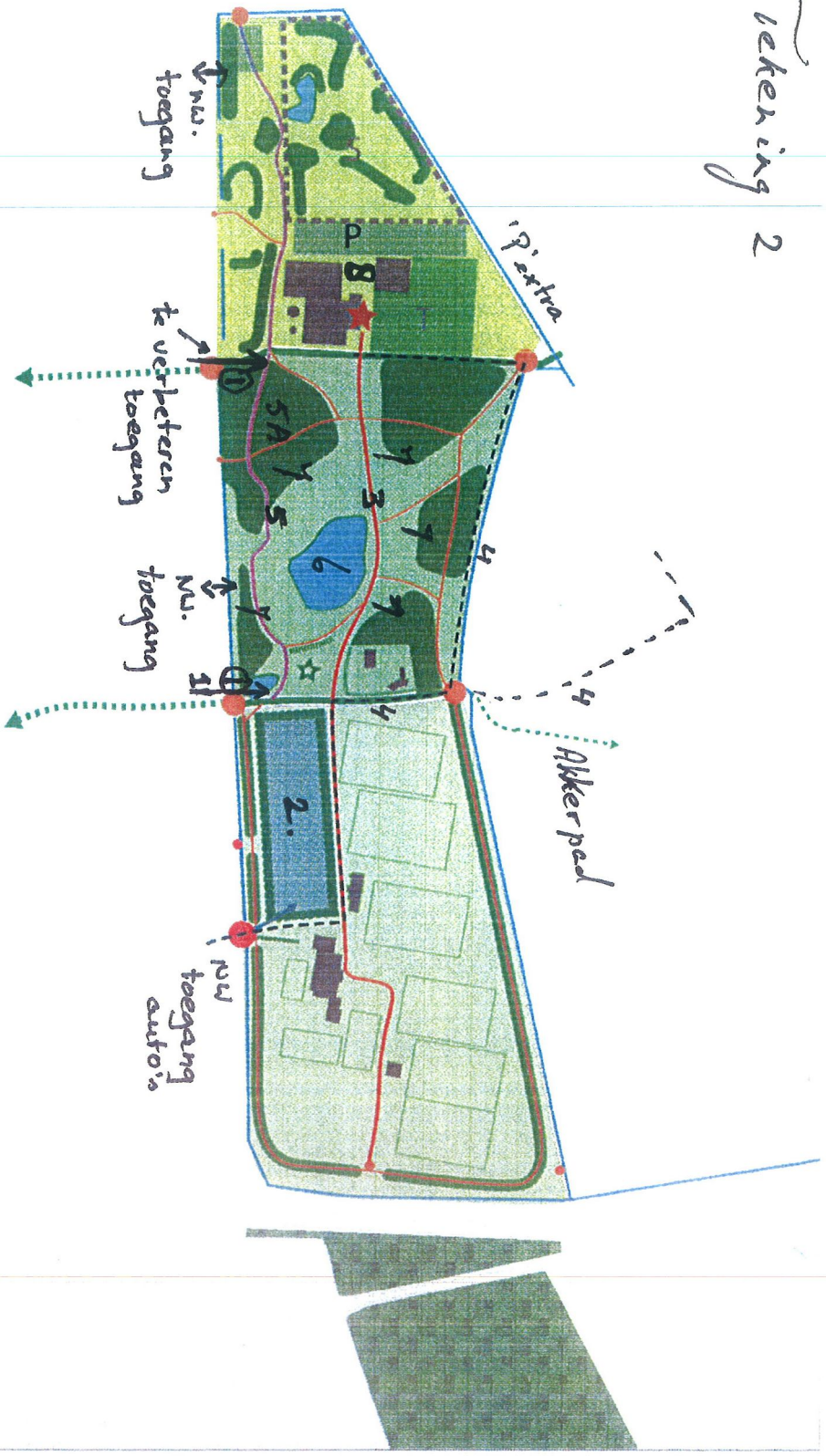
5.3. De bereikbaarheid

In de loop van 2013 verandert de bereikbaarheid van het Reyerpark voor autoverkeer. De huidige ingang bij de Kastanjelaan wordt afgesloten voor autoverkeer. De toegang wordt verplaatst naar de Populierenlaan waar ter hoogte van de Fakkels een rotonde en nieuwe toegang komt. Deze toegang sluit rechtstreeks aan op de nieuw te maken parkeerplaats bij de sportvelden, waarover eerder dit jaar een raadsbesluit is genomen.

Bij de kruising aan de zuidkant van Bolnes stagneert veel verkeer en is de situatie voor fietsverkeer (oversteek Kievitsweg) gevaarlijk. Onderzoek vindt plaats om de verkeerssituatie te verbeteren.

De loop- en fietsverbindingen vanuit de wijk West naar het Reyerpark vragen deels om verbetering. Ter hoogte van het Goudenregenplantsoen ontbreekt een goede rechtstreekse looproute. De loop-/fietsroute bij de Eikendreef is rommelig, onoverzichtelijk en onduidelijk. Deze entree dient uitnodigend te worden. Bij de Beukenhof kan aan een extra ontsluiting voor voetgangers worden gedacht. De twee hoofdroutes (Kastanjelaan en Eikendreef) kunnen versterkt worden door boomlijnen uit het park in de wijk door te trekken. Tot slot is een idee geopperd om aan de noordwest kant van het park een toegang te maken naar het agrarisch gebied. Hier kan dan een akkerpad (eenvoudig wandelpad) worden aangelegd.

tekening 2

- 1. oude grenzen
- 2. parkeerplaats sportvelden
- 3. verbindend pad
- 4. Auto te gart (Reyer Parc)

- S/S/A Natuurpad - speelbos
- 6. Grote vijver
- 7. Omzooming vijver / zichtlijnen
- 8. Reyer Parc.

5.4. Ontwikkelingen voor het park (zie tekening 2).

1. Herstel oude lijnen (grenzen) van het recreatief gedeelte

In de jaren na aanleg is aan het recreatieve parkdeel "geknaagd". Dit geldt in belangrijke mate voor de parkeerplaats bij het ReyerParc. Deze geeft een negatieve uitstraling op het park. In mindere mate geldt dit voor het NME- en knaagdierencentrum. Voorgesteld wordt de parkeerruimten te verleggen naar de oninteressante achterkant van het ReyerParc. Dit geeft een minder verstorend effect op het park. De twee gebouwen moeten beter met groen worden afgeschermd. Een eventuele overloop van parkeerruimte ReyerParc is te realiseren door langs de Kruisweg haaks parkeren mogelijk te maken.

2. Parkeerplaats bij sportvelden

De parkeerplaats bij de sportvelden moet zijn eigen ruimte krijgen. De fiets- en wandelroute in het park moet niet over de parkeerplaats lopen, zoals nu het geval is. Deze functies moeten gescheiden blijven. Van belang is dat de bestaande parkeerplaats en uitbreiding als één eenheid gaat ogen. Dit voorkomt dode hoeken wat de kans op vandalisme vermindert.

3. Het verbindend pad (centrale as)

De oorspronkelijke centrale as in het park is minder herkenbaar geworden. De as moet weer een verbinding gaan vormen tussen de diverse delen van het park. Op de parkeerplaats is de as de rijbaan voor auto's. Ter hoogte van het park knikt deze af naar de twee gebouwtjes en in de toekomst naar het ReyerParc. De as gaat na de knik verder als fiets-/voetpad door het park. De centrale is tevens de belangrijkste zichtlijn in het park. Het is gewenst om dit pad te verlichten, met een duurzame oplossing.

4. Auto te gast

Daar waar de auto het park ingaat, moet duidelijk zijn dat deze te gast is in het park. Het ondergeschikt zijn van de auto is te bevorderen door het gebruik maken van aangepast materiaal en wegprofiel. De definitieve keuze over de ligging van de weg moet nog worden gemaakt. Er zijn 2 opties mogelijk:

- een weg langs de watergang die tussen het agrarisch gebied en het park ligt, en
 - een weg die het park direct verlaat en via het agrarisch gebied rechtstreeks doorloopt naar de Kruisweg.
- De participanten zijn hier duidelijk over. Hun voorkeur gaat uit naar de 2^e optie, omdat autoverkeer de rust en het gebruik van het park verstoort.

5. Overige (voet)paden

Om een beter herkenbare padstructuur te krijgen zijn nadere keuzen nodig. Het gaat om keuzen in kwaliteit, materiaalgebruik en beheer. Daarnaast dient een natuurroute door het park heen te lopen. Koppel deze route aan een natuurlijke speelruimte (speelbos). Naast natuurlijk spelen vinden de participanten het ook nuttig dat in het park een verhard pleintje voor balspel komt.

6. Grote vijver centraal

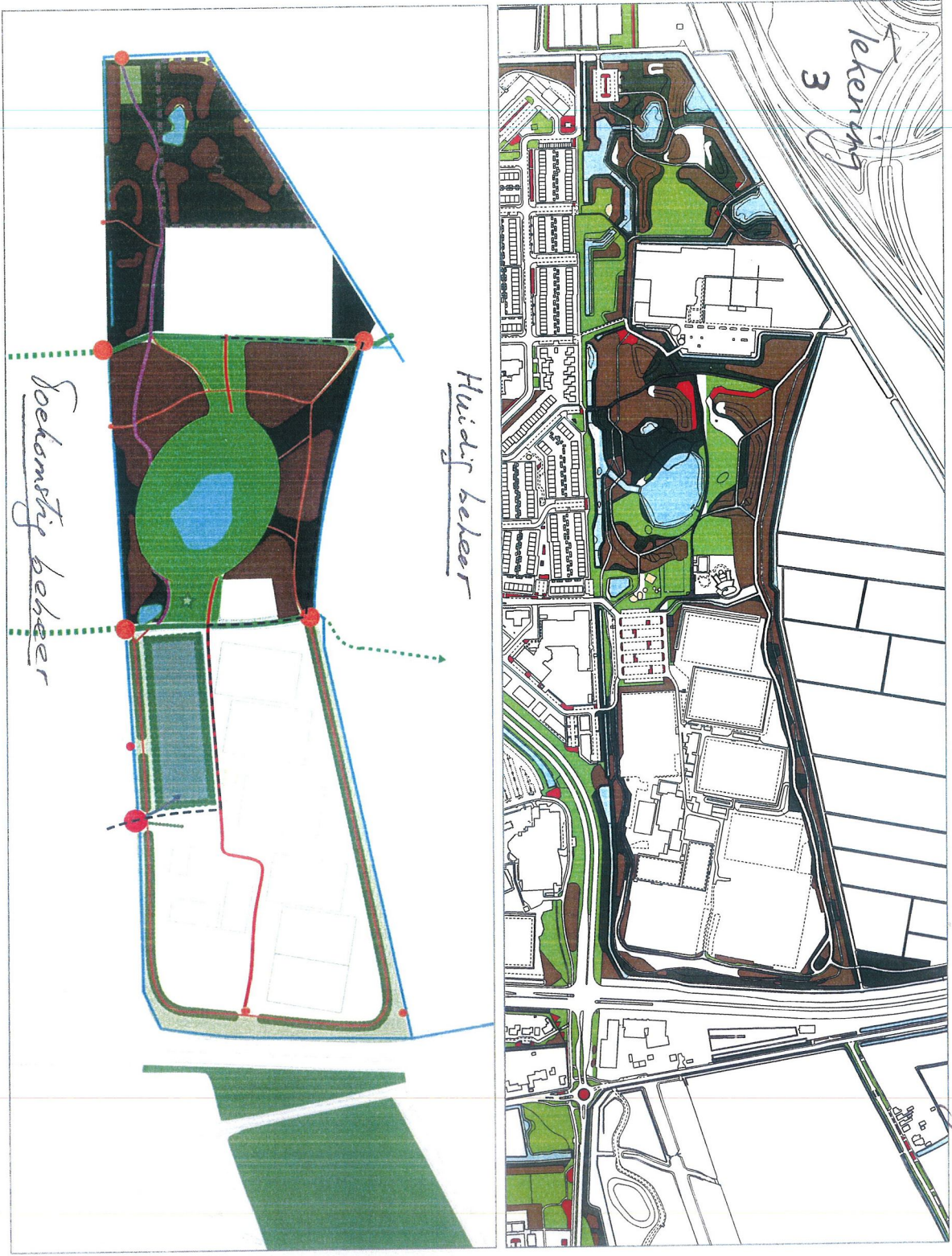
Goed zicht op de grote vijver ontbreekt vanwege de hoge rietkragen en groei van waterplanten. De vijver moet een duidelijke centrale functie vormen in het park. Door de vijver meer in beeld te brengen neemt de aantrekkelijkheid van de vijver toe. Voor en groot deel is dit te bereiken door ander groen-/waterbeheer. De vijver kan mede een speelfunctie krijgen. De participanten stellen de aanleg van een eilandje voor.

7. Omzoming rondom de vijver

Omzoming met beplanting van de grasvelden rond de vijver zorgt voor rust en aantrekkelijkheid. In veel gevallen zijn de lijnen nog aanwezig. Ze dienen hier en daar versterkt te worden, vooral ter hoogte van het NME- en Knaagdierencentrum. De omzoming dient afgewisseld te worden met duidelijk herkenbare zichtlijnen.

8. ReyerParc

Het ReyerParc dient meer binding met het Reyerpark te krijgen. De centrale as, zichtlijn, laat dit ook zien. Het sluit ook aan op de wens van de nieuwe eigenaar. Hij wil het aanzicht van het gebouw, de entree en de parkeerplaats complex verbeteren. Naast deze verbeteringen wil hij ook het tenniscomplex vernieuwen. Verder wil hij bijdragen aan een nieuwe ontsluiting voor autoverkeer mede met het oog op de ontwikkeling van een kinderparadijs (verwachte bezoekersaantal 35.000 per jaar).

9. Parkeerplaats bij volkstuincomplex

De parkeerplaats bij het volkstuincomplex aan de Hogeweg kent een lage bezettingsgraad. Bij renovatie kan deze voorziening kleiner worden gemaakt en eenvoudiger worden ingericht door het toepassen van halfverharding.

10. Beheer – Onderhoud (zie tekening 3)

Het huidig groenbeheer in het Reyerpark is erg versnipperd. Dit maakt het park rommelig en onsaamenhangend. Het belangrijkste onderdeel daarin is het maairegiem. Door het maai-beheer aan te passen ontstaan betere herkenbare ruimten en meer samenhang in de gebieden. De tekening geeft aan hoe deze vorm krijgt. De participanten kunnen zich hier in vinden, maar geven aan dat de ingrepen niet ten koste van de diversiteit moeten gaan.

In overleg met de manegebeheerder moeten nadere afspraken gemaakt worden over het gebruik en beheer van het ruitepad.

Voor hondenuitlaters dient een betere zonering te komen. Naast een geschikte losloopruimte is een hondenzwemplek aan de rand van het park gewenst. Dit kan in overleg met de hondenvereniging tot stand komen.

6. Realisatie - financiering

1. Beheeraanpassingen

Het aanpassen van beheer is eenvoudig en snel (in een jaar) te maken. Financieel is dit oplosbaar met de bestaande beheergelden van het park. Door het onderhoud te clusteren kan de beheeraanpassing zelfs een gunstig effect op de jaarlijkse onderhoudskosten hebben.

Het aanpassen van de groenomzoming van de vijver is binnen drie jaar te realiseren. Tegelijkertijd kan, door groeningrepen, de zichtlijn van de centrale as worden versterkt. De kosten hiervan zijn te vinden binnen de beheergelden van het park.

2. Voetpaden - bruggen

In het park moeten 3 bruggen worden vervangen. Hiervoor is geld binnen de begroting beschikbaar. Één van de bruggen is al vervangen door een dam met duiker. Ditzelfde gebeurt binnenkort ook met een tweede brug. Het maken van een dam met duiker is financieel gunstiger dan een nieuwe brug. De “winst” kan voor een betere ontsluiting van het park worden ingezet.

De 3e brug ligt bij de grote vijver. Voor de beleving van het park is het belangrijk dat hier een nieuwe brug terugkomt. De vervanging vindt in 2013 plaats.

De gewenste kwaliteitsverbetering van het centrale pad moet komen uit het maken van duidelijke keuzen in de interne padstructuur van het park. Dit leidt tot om een herschikking van de beheergelden.

De natuurroute is al een bestaande route. Door enige aanpassingen is hier een meer natuurlijke route van te maken, waarbij de route voorzien wordt van enkele informatiebordjes.

3. Speelvoorzieningen

De huidige speelvoorzieningen zijn aan vervanging toe. Hiervoor is in de begroting vervangingsbudget beschikbaar. De beschikbare gelden worden in 2013 voor een groot deel aan de inrichting van een speelbos besteed.

4. Parkeerruimten

- sportvelden

De nieuwe voorziening valt buiten de scope van dit plan. De financiering van de nieuwe voorzieningen is geregeld en wordt in 2013 gerealiseerd. In deze financiering zit ook de routing voor auto's naar het NME- en Knaagdieren centrum.

- Hogeweg

Deze investering kan het beste worden uitgevoerd wanneer groot onderhoud aan deze parkeerruimte nodig is. Deze staat vooralsnog niet ingepland.

5. ReyerParc

De nieuwe eigenaar van het ReyerParc heeft te kennen bij te willen dragen aan de buitenruimte en de te maken nieuwe ontsluiting door het Reyerpark. Nader overleg met hem moet leren tot hoever zijn financiële bijdrage reikt en voor welke planning we komen te staan. Dit laatste geldt ook in belangrijke mate voor het verleggen van de parkeerplaats bij het ReyerParc. Voor deze ontwikkelingen is allereerst een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Dit laatste geldt overigens ook voor het inpassen van een kinderparadijs.

7. Betrokken partijen

De huidige richting voor de toekomstvisie van het Reyerpark is tot stand gekomen via overleg met:

1. Platform Natuur-, Milieu en Duurzaamheid
2. Natuurvereniging Ridderkerk
3. Wijkoverleg West; werkgroep Lucht en Geluid
4. Stichting Natuur, Milieu en Educatie
5. Dierenbescherming Rijnmond
6. Nieuwe eigenaar ReyerParc
7. Afdeling Beheer en Uitvoering; team Beheer en team Uitvoering
8. Afdeling Sturing en Beleid; team Ruimtelijk en Economisch Beleid
9. Zelfstandig Landschapsarchitect Simone Diegenbach

Met de participanten is in de maanden juli – oktober in verschillende samenstellingen gesproken. Het laatste gesprek heeft op 11 oktober plaatsgevonden. De participanten kunnen zich in de ontwikkelingsvisie vinden.